

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΚΑΙΣΑΡΙΑΝΗΣ ΒΥΡΩΝΟΣ ΚΑΙ ΥΜΗΤΤΟΥ

Υμηττού 47-51, 161-21 Καισαριανή. Τηλ. 210-7224123 Fax 210-7223584

(Internet) <http://www.imkby.gr> (e-mail) info@imkby.gr

Αριθμ. Πρωτ.: Φ.1/3/206

Έν Καισαριανῇ τῇ 24ῃ Φεβρουαρίου 2006

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 55η

Πρός

τούς Πανοσιολογιωτάτους καί Αιδεσιμολογιωτάτους Πρεσβυτέρους
τόν Ἱεροκλήρυκα καί τούς Ἐφημερίους,
τούς Εὐλαβεστάτους Διακόνους
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί
χαίρετε ἐν Κυρίῳ

“ Τό στάδιον τῶν ἀρετῶν ἡνέωκται, οἱ βουλόμενοι ἀθλῆσαι εἰσέλθετε ”
ψάλλει ἡ ἀγία Ἐκκλησία μας προσκαλοῦσα ὅλους μας “ *μετά ὑψηλοῦ*
κηρύγματος ” (Παροιμιῶν θ' 3) νά εἰσέλθουμε στό πνευματικό στάδιο καί νά
ἀγωνισθοῦμε τόν καλό ἀγῶνα γιά τήν καταπολέμησι καί ἐκρίζωσι τῶν παθῶν
ἀφ' ἑνός καί τήν ἀπόκτησι καί καλλιέργεια τῶν ἀρετῶν ἀφ' ἑτέρου “ *μέχρι*
καταντήσωμεν οἱ πάντες εἰς ἄνδρα τέλειον εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ
πληρώματος τοῦ Χριστοῦ ” (Ἐφεσίους δ', 13).

Ἐπέλεξα γιά τήν πνευματική κατάρτισι μας τρία κατάλληλα διδακτικά
καί καθοδηγητικά κείμενα καί νά θέσω πρὸς μελέτη γιά νά μᾶς
καθοδηγήσουν στήν ἀνάβασι μας πρὸς Πάσχα Κυρίου.

1) Τό πρῶτο κείμενο εἶναι ἀπό τό προφητικό κήρυγμα τοῦ προφήτου
Ἡσαΐου (760-700 π.Χ περίπου), ὁ ὁποῖος ἀγωνίσθηκε νά διδάξει τούς
Ἰουδαίους ποία εἶναι ἡ εὐάρεστη στό Θεό νηστεία καί ποία θεωρεῖται ἀγνή
λατρεία.

Κείμενο :

“Ἀναβόησον ἐν ἰσχύϊ καί μή φείσῃ, ὥς σάλπιγγα ὕψωσον τήν φωνήν
σου, καί ἀνάγγελον τῷ λαῷ μου τά ἀμαρτήματα αὐτῶν καί τῷ οἴκῳ Ἰακώβ
τάς ἀνομίας αὐτῶν. ἐμέ ἡμέραν ἐξ ἡμέρας ζητοῦσι καί γινῶναι μου τάς ὁδοὺς
ἐπιθυμοῦσιν” ὥς λαός δικαιοσύνην πεποιηκώς καί κρίσιν Θεοῦ αὐτοῦ μή

ἐγκαταλελοιπώς αἰτοῦσι με νῦν κρίσιν δικαίαν καὶ ἐγγίζειν Θεῷ ἐπιθυμοῦσι λέγοντες· τί ὅτι ἐνηστεύσαμεν καὶ οὐκ εἶδες; ἐταπεινώσαμεν τὰς ψυχὰς ἡμῶν καὶ οὐκ ἔγνωσ ; ἐν γάρ ταῖς ἡμέραις τῶν νηστειῶν ὑμῶν εὐρίσκετε τὰ θελήματα ὑμῶν καὶ πάντας τοὺς ὑποχειρίους ὑμῶν ὑπονύσσετε. εἰ εἰς κρίσεις καὶ μάχας νηστεύετε καὶ τύπτετε πυγμαῖς ταπεινόν, ἵνατί μοι νηστεύετε ὡς σήμερον, ἀκουσθῆναι ἐν κραυγῇ τὴν φωνὴν ὑμῶν ; οὐ ταύτην τὴν νηστείαν ἐξελεξάμεν καὶ ἡμέραν ταπεινοῦν ἄνθρωπον τὴν ψυχὴν αὐτοῦ· οὐδ' ἂν κάμψης ὡς κρίκον τὸν τράχηλον σου καὶ σάκκον καὶ σποδὸν ὑποστρώσῃ, οὐδ' οὕτω καλέσετε νηστείαν δεκτὴν. οὐχὶ τοιαύτην νηστείαν ἐγὼ ἐξελεξάμεν, λέγει Κύριος, ἀλλὰ λύε πάντα σύνδεσμον ἀδικίας, διάλυε στραγγαλιάς βιαίων συναλλαγμάτων, ἀπόστελλε τεθραυσμένους ἐν ἀφέσει καὶ πᾶσαν συγγραφὴν ἄδικον διάσπα· διὰθρυπτε πεινῶντι τὸν ἄρτον σου καὶ πτωχοὺς ἀστέγους εἷσαγε εἰς τὸν οἶκόν σου· ἐάν ἴδῃς γυμνόν, περίβαλε, καὶ ἀπὸ τῶν οἰκείων τοῦ σπέρματος σου οὐχ ὑπερόψει. τότε ραγήσεται πρῶϊμον τό φῶς σου, καὶ τὰ ἰάματα σου ταχύ ἀνατελεῖ, καὶ προπορεύσεται ἔμπροσθεν σου ἡ δικαιοσύνη σου, καὶ ἡ δόξα τοῦ Θεοῦ περιστελεῖ σε. τότε βοήσῃ, καὶ ὁ Θεός εἰσακούσεται σου· ἔτι λαλοῦντος σου ἐρεῖ· ἰδοὺ πάρειμι. ἐάν ἀφέλῃς ἀπὸ σοῦ σύνδεσμον καὶ χειροτονίαν καὶ ρῆμα γογγυσμοῦ καὶ δῶς πεινῶντι τὸν ἄρτον ἐκ ψυχῆς σου καὶ ψυχὴν τεταπεινωμένην ἐμπλήσῃς, τότε ἀνατελεῖ ἐν τῷ σκότει τό φῶς σου, καὶ τό σκότος σου ὡς μεσημβρία. καὶ ἔσται ὁ Θεός σου μετὰ σοῦ διαπαντός· καὶ ἐμπλησθήσῃ καθάπερ ἐπιθυμεῖ ἡ ψυχὴ σου, καὶ τὰ ὅσα σου πιανθήσεται, καὶ ἔσῃ ὡς κῆπος μεθύων καὶ ὡς πηγὴ ἢ ὡς πηγή ἢ μὴ ἐξέλιπεν ὕδωρ καὶ τὰ ὅσα σου ὡς βοτάνη ἀνατελεῖ καὶ πιανθήσεται καὶ κληρονομήσουσι γενεάς γενεῶν. καὶ οἰκοδομηθήσονται σου αἱ ἔρημοι αἰώνιοι, καὶ ἔσται σου τὰ θεμέλια αἰώνια γενεῶν γενεαῖς· καὶ κληθήσῃ οἰκοδόμος φραγμῶν, καὶ τοὺς τρίβους τοὺς ἀναμέσων παύσεις ” (Ἠσαΐου νη΄, 1-12).

Μετάφρασι :

Ὁ Κύριος λέει : «Φώναξε δυνατά, μη συγκρατιέσαι ! Βγάλε φωνὴν σάν σάλπιγγα καὶ πές στό λαό μου τίς ἀνομίες τους, πές στοὺς ἀπογόνους τοῦ Ἰακώβ τίς ἁμαρτίες τους. Μὲ ἀναζητοῦν κάθε μέρα, λένε πὼς χαίρονται νά γνωρίζουν τίς ἐντολές μου, ὡσάν λαός πού ἔπραξε τό δίκαιο καὶ πού δέν ἐγκατέλειψε τό νόμο τοῦ Θεοῦ του. Ἀπαιτοῦν ἀπὸ μένα δίκαιη κρίσι, θέλουν νά μέ πλησιάσουν. Λένε, ὅμως, γιά ποιό λόγο νά κάνουμε νηστεία, ἀφοῦ ἐσύ δέν τό βλέπεις ; Καί γιατί νά ταλαιπωρούμαστε, ἀφοῦ ἐσύ σ' αὐτό δέ δίνεις προσοχή ; ».

Κι ὁ Κύριος ἀπαντάει : « Ἐσεῖς τὴ μέρα πού νηστεύετε παλεύετε γιά τὰ συμφέροντα σας, καὶ βασανίζετε ὅλους αὐτοὺς πού σᾶς δουλεύουν. Νηστεύετε καὶ ταυτόχρονα μαλώνετε καὶ φιλονικεῖτε, χτυπᾶτε ὁ ἓνας τὸν ἄλλον μέ γροθιές. Μ' αὐτό τὸν τρόπο πού νηστεύετε, δέν πρόκειται νά εἰσακουσθεῖ ἡ προσευχή σας. Ἡ νηστεία, ὅπως ἐγὼ τὴν θέλω, δέν εἶναι νά κακουχῆστε γιά μία μέρα, καὶ νά σκύβετε τό κεφάλι κάτω, καθὼς καὶ τό βοῦρλο, νά κάθεστε μέ ροῦχα πένθιμα στή στάχτη. Νηστεία τό λέτε σεῖς αὐτό, μέρα ἀρεστή σ' ἐμένα τὸν Κύριο ; Ἡ νηστεία πού θέλω ἐγὼ εἶν' αὕτη : Νά

σπάτε τῶν ἀδικημένων τὰ δεσμά, νά λύνετε τὰ φορτία πού τούς βαραίνουν, νά ἐλευθερώνετε τούς καταπιεσμένους καί νά συντρίβετε κάθε ζυγό. Νηστεία εἶναι νά μοιράζεστε μέ τόν πεινασμένο τό ψωμί σας, νά φέρνετε τόν ἄστεγο στό σπίτι, ἂν κάποιον βλέπετε γυμνόν νά τόν ντύνετε μέ ροῦχα καί νά μήν ἀρνιέστε τήν βοήθεια στόν συνάνθρωπό σας. Τότε θά λάμψετε σάν τῆς αὐγῆς τό φῶς καί οἱ πληγές σας πολύ γρήγορα θά θεραπευθοῦν ἡ δικαιοσύνη μπροστά σας θά βαδίζει καί θά ἔχετε τή δόξα μου γιά ὀπισθοφυλακή. Θά μέ φωνάζετε κι ἐγώ θά σᾶς ἀποκρίνομαι· βοήθεια θά γυρεύετε καί θά σᾶς ἀπαντῶ «ἐδῶ εἶμ' ἐγώ». Πάψτε νά καταπιέζετε τούς συνανθρώπους σας, νά φοβερίζετε μέ ἀπειλητικές χειρονομίες, νά λέτε λόγια γιά τούς ἄλλους πονηρά. Μοιράστε μέ τόν πεινασμένο τό ψωμί σας καί δώστε ἀνακούφιση στό καταπιεσμένο. Τότε μέσ στό σκοτάδι θά λάμψει τό φῶς σας, καί τό σκοτάδι σας θά γίνει σάν τοῦ μεσημεριοῦ τό φῶς. Τότε ἐγώ, ὁ Κύριος, πάντοτε θά σᾶς ὁδηγῶ καί τήν ψυχή σας θά χορταίνω στήν ἄνυδρη τή γῆ. Θά δυναμώνω τὰ ὀστά σας· καί θά εἴσατε σάν περιβόλι ποτιστικό, ὡσάν νεροπηγή ἀστείρευτη. Θά γίνετε ὀνομαστοί, ὡς ὁ λαός πού τὰ χαλάσματα οἰκοδόμησε καί πού τούς δρόμους τούς ξανάφτιαξε γιά νά κατοικηθοῦν οἱ πόλεις».

Σκοπός αὐτῆς τῆς προφητικῆς διδασκαλίας εἶναι νά ἀντιληφθοῦμε τό νόημα τῆς νηστείας καί τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος μας. Στήν διδασκαλία τοῦ Εὐαγγελίου ἀλλά καί στήν ἐμπειρία τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς ἡ νηστεία συνδέεται μέ τήν φιλανθρωπία καί τήν δικαιοσύνη. Ἔτσι ὁ ἄνθρωπος ἀγιάζεται ἀπό παντός μολυσμοῦ σαρκός καί πνεύματος καί τελειοῦται (Β' Κορινθίους ζ' 1).

* * * * *

2) Τό δεύτερο κείμενο εἶναι τοῦ Ἀστερίου Ἀμασείας (380-390 μ.Χ.). συγχρόνου τῶν μεγάλων Καππαδοκῶν Πατέρων (δ' αἰῶνος) καί εἶναι γνωστός γιά τήν πηγαία εὐσέβεια του καί τήν ρητορική δεινότητα του.

Στόν λόγο του στήν εἵσβασι τῶν ἀγίων νηστειῶν προτρέπει τούς πιστούς νά ἀγωνισθοῦν κατά τήν ἀγία Τεσσαρακοστή μέ τήν κατά Θεόν φιλοσοφία γιά τήν ἀποκατάστασι τῆς τάξεως καί τῆς σχέσεως μεταξύ ψυχῆς καί σώματος.

Κείμενο :

“Σύνθετον ζῶον ὁ ἄνθρωπος, ἀπό σώματος τοῦ φαινομένου καί τῆς λογικῆς καί ἀσωμάτου ψυχῆς λαχών εἶναι ὅπερ ἐστί. Τῶν δέ γε δύο τούτων τῶν προρρηθέντων οὐχ ὁμότιμος ἡ φύσις καί ἡ ἀξία, ἀλλά τό μέν ὄργανον ἐδημιουργήθη πρός τήν οἰκονομίαν τῆς κρατούσης κινούμενον, ἡ δέ ἡγεμονεύειν ἐτάχθη καί βασιλεύειν ὡς κρείττων τοῦ χείρονος.

Λαβοῦσα δέ αὕτη τό διακριτικόν ἀπό τοῦ νοῦ καί τοῦ λόγου καί τῶν καλῶν καί τῶν οὐ τοιούτων τήν διαφοράν ἐξευροῦσα γνωρίζει μέν Θεόν ποιητήν καί δημιουργόν τῶν τε ἐν ποσὶ τούτων καί τῇ αἰσθήσει καταληπτῶν, οὐ μήν ἀλλά καί τῶν ἀοράτων, ὅσα νοῦς ἀσώματος φαντασιούμενος βλέπει.

Ἀσκοῦσα δε δικαιοσύνην καί ἀρετήν, ὡς Θεῶ φίλη ἐφίεται φιλοσοφίας καί τοῖς ἐκείνης νόμοις καί παραγγέλμασι πειθόμενη ἀπάγει μέν ἑαυτήν ὅτι πλεῖστον τῶν σαρκικῶν ἐπιθυμημάτων, ἐγγίζει δέ τῷ Θεῷ καί ὅση δύναμις οἰκειοῦσθαι τῷ ἀγαθῷ πραγματεύεται.

Αὐτῆς δε τῆς ἱερᾶς φιλοσοφίας περί τήν λεγομένην ἐγκράτειαν τό πλεῖστον καί κυριώτερον στρέφεται, ἐντεῦθεν γάρ ὁ νοῦς ἀθόλωτος μένων καί οὐδεμίαν ἐπιμιξίαν τῶν ἀπό γαστρος ἢ τῶν ἄλλων ρυπασμάτων δεχόμενος ἀνεμπόδιστον ἔχει τήν ἐνέργειαν καί τήν περί τῶν οὐρανίων καί συγγενῶν αὐτῷ θεωρίαν.

Οὐκοῦν ὅσοι τῆς φιλοσοφίας τρόφιμοι καί τῶν ὑψηλῶν ἐρασταί καί μαθηταί τοῦ λόγου, ἀγαπήσατε τόν ἐνεστῶτα καιρόν καί τήν ἁγίαν τεσσαρακοστήν χαίροντες ὑποδέξασθε ὡς σωφροσύνης διδάσκαλον καί ἀρετῆς μητέρα καί τροφόν τῶν υἱῶν τοῦ Θεοῦ καί παιδαγωγόν τῶν ἀτάκτων καί γαλήνην ψυχῶν καί εὐσταθείαν βίου καί εἰρήνην ἔνσπονδον καί ἀτάραχον.

Ταύτης γάρ τό αὐστηρόν καί σεμνόν πάθη κοιμίζει, ὀργάς καί θυμούς ἀποσβέννυσιν, πάντα κλύδωνα τόν ἐκ πολυφαγίας ἀναζέοντα καταψύχει καί καταστέλλει ” (Β.Ε.Π.Ε.Σ. ἔκδοσις “ Ἀποστολικῆς Διακονίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ” 1992, τ. 71, σελ. 351).

Μετάφρασι :

Ὁ ἄνθρωπος εἶναι σύνθετον ζῶον (ζωντανή ὕπαρξις) ἀφοῦ τοῦ ἔτυχε, αὐτό τό ὅποιο εἶναι, νά ἀποτελεῖται ἀπό σῶμα πού γίνεται ἀντιληπτό μέ τίς αἰσθήσεις καί ἀπό ἀσώματη λογική ψυχή. Αὐτῶν τῶν δύο στοιχείων τά ὅποια ἀνεφέρθησαν προηγουμένως ἡ φύσις καί ἡ ἀξία δέν ἔχει τήν ἴδια τιμή, ἀλλά τό μέν σῶμα ἐδημιουργήθη νά εἶναι ὄργανο καί μέσο κινούμενο γιά τίς φροντίδες τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία τό συγκρατεῖ καί τό συνέχει, ἡ δέ ψυχή ἐτάχθη νά ἡγεῖται καί νά κυβερνᾷ τό σῶμα, ὡς ἀνωτέρα τοῦ κατωτέρου , ἐπειδὴ διαθέτει τόν νοῦ καί τήν λογική.

Ἀφοῦ ἔλαβε αὐτή τήν δυνατότητα νά διακρίνει καί ἀφοῦ ἐξηῦρε τήν διαφορά ἀνάμεσα στά καλά καί στά ὄχι καλά ἀναγνωρίζει, ὅτι ὁ Θεός εἶναι ποιητής καί δημιουργός καί ὅσων γίνονται ἀντιληπτά μέ τίς αἰσθήσεις, ἀλλά καί ὅσων παραμένουν ἀόρατα καί ὁ νοῦς διά τῆς φαντασίας ἀντιλαμβάνεται.

Ἐπειδὴ ζεῖ μέ δικαιοσύνη καί ἀρετή, ὡς φίλη καί οἰκεία τοῦ Θεοῦ, ἐπιθυμεῖ τήν φιλοσοφία καί πειθόμενη ἀπό τούς νόμους καί τίς ἐντολές ἐκείνης ἀπομακρύνεται ἀπό τίς σαρκικές ἐπιθυμίες, πλησιάζει δε πρός τόν Θεό καί ἀγωνίζεται νά δεχθῇ τό ἀγαθόν καί νά γίνει ἀγαθή.

Αὐτή δέ ἡ ἱερὰ φιλοσοφία τό περισσότερο καί τό κυριώτερο στρέφεται γύρω ἀπό τήν λεγομένη ἐγκράτεια, ἔτσι ὁ νοῦς μένοντας ἀθόλωτος καί μή δεχόμενος κάποια ἀνάμιξι εἴτε ἀπό γαστριμαργία εἴτε ἀπό τίς ἄλλες ρυπαρές ἐπιθυμίες ἢ πράξεις διατηρεῖ ἀνεμπόδιστη τήν ἐνέργεια καί τήν θεωρία τῶν συγγενῶν σ’ αὐτόν οὐρανίων.

Ὅσοι τρέφεσθε λοιπόν ἀπό αὐτή τήν φιλοσοφία καί ἀγαπᾶτε πολύ τά ὑψηλά καί μαθητεύετε στό λόγο τοῦ Θεοῦ, ἀγαπήσατε τόν παρόντα καιρό καί

ὕποδεχθῆτε τὴν τεσσαρακοστή μετὰ χαρὰ, διότι εἶναι διδάσκαλος τῆς σωφροσύνης μητέρα τῆς ἀρετῆς καὶ τροφὸς τῶν υἱῶν τοῦ θεοῦ καὶ παιδαγωγὸς τῶν ἀτάκτων καὶ γαλήνη ψυχῶν καὶ σταθερότητα βίου καὶ τῆς σύμμαχος ἀδιατάρακτης εἰρήνης.

Παρατηροῦμε, ὅτι οἱ ἅγιοι καὶ θεοφόροι πατέρες μας ἔκριναν ἀπαραίτητη προϋπόθεσι τοῦ πνευματικοῦ ἀγῶνος μετὰ νηστεία καὶ προσευχή καὶ μετὰ τίς λοιπές ἀσκήσεις νὰ ἐξηγήσουν τό θεολογικὸ καὶ ἀνθρωπολογικὸ ὑπόβαθρο τοῦ ἄνευ τοῦ ὁποίου ἡ ἀσκήσις καθίσταται ἀκατανόητη ἢ καὶ παράλογη.

* * * * *

3) Τὸ τρίτο κείμενο εἶναι τοῦ Χρυσορρήμονος Ἰωάννου (344-407 μ.Χ.) ἀπὸ τὴν α' ὁμιλία του στὴν Γένεσι, ἡ ὁποία ἐπιγράφεται καὶ “ Λόγος παραινετικὸς εἰς τὴν εἴσοδον τῆς Ἁγίας Τεσσαρακοστῆς ” PG 53, 25-26.

Στὴν α' παράγραφο ὁ Ἅγιος Πατέρας μας ἐνισχύει τοὺς πιστοὺς νὰ μὴν ἀναζητοῦν τὴν τρυφή, διότι αὕτη κατακρίνεται καὶ στὴν Καινὴ καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκη

Κείμενο :

“Μὴ δὴ ράθυμωσιν οἰκονομῶμεν, ἀγαπητοί, τὰ κατὰ τὴν σωτηρίαν τὴν ἡμετέραν ἀλλ' εἰδότες ὅσα κακὰ ἐντεῦθεν τίκτεται, φεύγωμεν τὴν ἐξ αὐτῆς (ἐννοεῖ τῆς τρυφῆς) βλάβην. Οὐδὲ γὰρ ἐν τῇ Καινῇ μόνον, ἐνθα πλείων ἡ ἐπίτασις τῆς φιλοσοφίας, καὶ μείζονα τὰ σκάμματα, καὶ μεγάλοι οἱ ἰδρωῖτες, καὶ πολλὰ τὰ βραβεῖα, καὶ ἄφατοι οἱ στέφανοι, τὰ τῆς τρυφῆς ἀπηγόρευται, ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τῆς παλαιᾶς, ἥνικα ἔτι τῇ σκιᾷ παρεκάθηντο, καὶ τῷ λύχνῳ ἦσαν προσηλωμένοι, καὶ καθάπερ παιδία γαλακτροφούμενα, οὕτω κατὰ μικρὸν ἐνήγοντο, οὐδὲ τότε ἠφίεντο τρυφᾶν. Καὶ ἵνα μὴ νομίσητε ἀπλῶς ἡμᾶς κατηγοροῦντας τῆς τρυφῆς ταῦτα λέγων, ἀκούσατε τοῦ προφήτου λέγοντος : “Οὐαὶ οἱ ἐρχόμενοι εἰς ἡμέραν κακὴν, οἱ καθεύδοντες ἐπὶ κλινῶν ἐλεφαντίνων, καὶ κατασπαταλῶντες ἐπὶ ταῖς στρωμναῖς αὐτῶν οἱ ἐσθίοντες ἐρίφους ἐκ ποιμνίων καὶ μοσχάρια ἐκ μέσου βουκολίων γαλαθηνά · οἱ πίνοντες τὸν διυλισμένον οἶνον καὶ τὰ πρῶτα μῦρα χρεόμενοι, ὡς ἐστῶτα ἐλογίσαντο, καὶ οὐχ ὡς φεύγοντα ”. (Ἀμὼς στ', 4-6).

Μετάφρασι : Ἄς μὴ ρυθμίζουμε λοιπὸν μετὰ ἀδιαφορία, ἀγαπητοί, τὰ ἀναφερόμενα στὴν σωτηρία μας· ἀλλὰ γνωρίζοντες πόσα κακὰ προέρχονται ἀπὸ ἐδῶ (ἐννοεῖ τὴν τρυφήν), ἅς ἀποφεύγουμε τὴν ζημίαν ἡ ὁποία προκύπτει ἀπὸ αὕτη. Διότι ὅχι μόνον στὴν Καινὴ Διαθήκῃ, ὅπου εἶναι μεγαλύτερη ἡ ἔμφασις τῆς ἀληθείας καὶ μεγαλύτερες οἱ δοκιμασίαι καὶ πολλοὶ οἱ ἰδρωῖτες καὶ πολλὰ τὰ βραβεῖα καὶ ἄπειρα τὰ στεφάνια, ἔχουν ἀπαγορευθεῖ οἱ ἀπολαύσεις, ἀλλὰ καὶ στὴν Παλαιὰ Διαθήκῃ, ὅταν ἀκόμη οἱ ἄνθρωποι ζοῦσαν στὴν σκιά καὶ πρόσεχαν στὸ λυχνάρι καὶ σάν παιδιὰ τὰ ὁποῖα ἐτρέφοντο μετὰ γάλα, ἔτσι σιγά-σιγά καθοδηγοῦντο, οὕτε τότε ἐπετρέπετο νὰ ζοῦν μετὰ ἀπολαύσεις. Καὶ γιὰ νὰ μὴ νομίσετε, ὅτι λέμε αὐτὰ γιὰ νὰ κατηγοροῦμε

ἀπλῶς τὴν πολυτέλεια, ἀκούσατε τὸν προφήτη, ὁ ὁποῖος λέγει : “Ἀλοῖμονον σ’ ἐκείνους, οἱ ὅποιοι ἔρχονται σέ κακὴ ἡμέρα, οἱ ὅποιοι κοιμῶνται σέ κατασκευασμένα ἀπὸ ἐλεφαντοστοῦν κρεββάτια καὶ ζοῦν ἄσῳτα στίς στρωμνές τους· οἱ ὅποιοι τρώγουν τὰ ἐρίφια ἀπὸ τὰ ποίμνια καὶ τὰ μοσχάρια τοῦ γάλακτος ἀπὸ τὰ κοπάδια· οἱ ὅποιοι πίνουν τὸν καθαρὸ οἶνο καὶ ἀλείφονται μέ πολὺτιμα ἀρώματα, ἐπειδὴ ἐθεώρησαν αὐτὰ ὡς μόνιμα καὶ ὄχι ὡς φευγαλέα”.

Στὴν β’ παράγραφο παραθέτει τὰ ἐπιχειρήματα κατὰ τῆς τρυφῆς καὶ τῶν ἡδονῶν, ὅτι εἶναι φευγαλέες καὶ πρόσκαιρες, ἐνῶ προβάλλει τὴν ἀξία τῶν πνευματικῶν, τὰ ὅποια ἀποκτοῦνται ἀπὸ τὴν ἄσκησι καὶ τοὺς κόπους καὶ τοὺς ἰδρωτὲς γιὰ τὴν ἀπόκτησι τῶν πνευματικῶν ἀγαθῶν.

Κείμενο :

“ Ἀλλ’ ἡ μὲν ἡδονὴ βραχεῖα καὶ πρόσκαιρος, ἡ δὲ ὁδύνη διηνεκὴς, καὶ πέρας οὐκ ἔχουσα. Καὶ ταῦτα, φησί, διὰ τῆς πείρας μαθόντες, “Ὡς ἐστῶτα ὅλα ἐλογίσαστο καὶ μένοντα, καὶ οὐχ ὡς φεύγοντα, ” (Ἀμὼς στ’ 6) τοῦτ’ ἔστιν, ἀφιπτάμενα καὶ οὐδέ τὸ τυχόν παραμένοντα. Τοιαῦτα γάρ ἅπαντα τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ σαρκικά· οὐπω παρεγένοντο, καὶ ἀπέπτη· τοιοῦτον ἡ τρυφή, τοιοῦτον ἡ δόξα ἡ ἀνθρώπινη καὶ ἡ δυναστεία, τοιοῦτον ὁ πλοῦτος, τοιοῦτον ἡ εὐημερία πᾶσα τοῦ παρόντος βίου, οὐδὲν βέβαιον ἔχουσα, οὐδὲν στάσιμον, οὐδὲν πάγιον, ἀλλὰ ποταμίων ρευμάτων μᾶλλον παρατρέχει, καὶ ἐρήμους καὶ γυμνοὺς καταλιμπάνει τοὺς περὶ ταῦτα ἐπτοημένους. Ἀλλὰ τὰ πνευματικά οὐ τοιαῦτα, ἀλλ’ ἀπεναντίας τούτοις, βέβαια καὶ ἀκίνητα, μεταβολὴν οὐκ ἐπιδεχόμενα, παντὶ τῷ αἰῶνι παρεκτεινόμενα. Πόσης οὖν οὐκ ἂν εἴη παραφροσύνης τῶν ἀκινήτων τὰ σαλευόμενα ἀνταλλάττεσθαι, τῶν διαιωνιζόντων τὰ πρόσκαιρα, τῶν ἀφιπτομένων τὰ διηνεκῶς μένοντα, τῶν πολλὴν ἐν τῷ μέλλοντι αἰῶνι τὴν ἀπόλαυσιν προξενούντων τὰ πολλὴν τὴν κόλασιν ἡμῖν ἐκεῖ κατασκευάζοντα ; ”

Μετάφρασι :

Ἀλλὰ ἡ μὲν ἡδονὴ εἶναι σύντομη καὶ πρόσκαιρη, ἡ δὲ ὁδύνη εἶναι διαρκὴς καὶ δὲν ἔχει τέλος. Καὶ αὐτά, λέγει, ἀφοῦ ἔμαθαν μέ τὴν πείραν τους· “ Ἐθεώρησαν ὅλα ὡς σταθερά καὶ μόνιμα καὶ ὄχι ὡς φευγαλέα ”, δηλαδή, ἐξαφανιζόμενα καὶ οὔτε γιὰ λίγο νὰ παραμένουν. Διότι τέτοια εἶναι ὅλα τὰ ἀνθρώπινα καὶ τὰ σαρκικά· ἀκόμη δὲν ἦλθαν καὶ ἐχάθησαν· τέτοιο πρᾶγμα εἶναι ἡ ἀπόλαυσι, τέτοιο ἡ ἀνθρώπινη δόξα καὶ ἡ ἐξουσία, τέτοιο κάθε εὐτυχία τῆς παρούσας ζωῆς, χωρὶς νὰ ἔχει καμμία βεβαιότητα, καμμία σταθερότητα, καμμία μονιμότητα, ἀλλὰ τρέχει περισσότερο ἀπὸ τὸν ροῦ τῶν ποταμῶν καὶ ἐγκαταλείπει μόνους καὶ γυμνοὺς ἐκείνους, οἱ ὅποιοι καταγίνονται μέ αὐτά. Τὰ πνευματικά ὅμως ἀγαθὰ δὲν εἶναι τέτοια, ἀλλὰ, ἀντιθέτως πρὸς αὐτά εἶναι σταθερά καὶ ἀκίνητα, χωρὶς νὰ μεταβάλλωνται ἐκτεινόμενα αἰωνίως. Πόσης λοιπὸν ἀνοησίας δὲν θὰ ᾔτο ἀπόδειξι τὸ νὰ ἀνταλλάσῃ κανεὶς τὰ ἀσταθῆ μέ τὰ ἀκίνητα, τὰ προσωρινὰ μέ τὰ αἰώνια, τὰ

παραμένοντα διαρκῶς μέ τά ἐξαφανιζόμενα, ἐκεῖνα πού προετοιμάζουν τήν μεγάλη τιμωρία μας στήν μέλλουσα ζωή μέ ἐκεῖνα, πού προκαλοῦν τήν μεγάλη ἀπόλαυσι ἐκεῖ.

Στήν γ' παράγραφο προτρέπει τούς πιστούς νά ἀγωνισθοῦν μέ τήν νηστεία καί τήν ἄσκησι γιά τήν σωτηρία τους.

Κείμενο :

“Ταῦτα δὴ πάντα ἐννοοῦντες, ἀγαπητοί, καί πολύ τῆς ἡμετέρας σωτηρίας ποιούμενοι λόγον, καταφρονήσωμεν τῆς τρυφῆς τῆς ἀνονήτου καί ἐπιβλαβοῦς. ἀσπασώμεθα τήν νηστείαν καί τήν ἄλλην ἄπασαν φιλοσοφίαν, καί τοῦ βίου πολλήν τήν μεταβολήν ἐπιδειξώμεθα καί καθ’ ἐκάστην ἡμέραν πρὸς τήν ἀγαθῶν ἔργων πρᾶξιν ἐπειγόμεθα, ἵνα τόν καιρόν ἅπαντα τῆς ἀγίας τεσσαρακοστῆς, τήν πνευματικήν ἐμπορίαν ἐμπορευσάμενοι, καί πολύν τόν πλοῦτον συναγαγόντες τῆς ἀρετῆς, οὕτω καταξιωθῶμεν καί εἰς τήν κυρίαν ἡμέραν παραγενέσθαι, καί μετὰ παρρησίας τῇ φρικτῇ καί πνευματικῇ τραπέζῃ προσελθεῖν, καί τῶν ἀπορρήτων ἐκείνων καί ἀθανάτων ἀγαθῶν μετασχεῖν μετὰ καθαροῦ τοῦ συνειδότος, καί τῆς ἐκεῖθεν πληρωθῆναι χάριτος” .

Μετάφρασι :

Κατανοοῦντες λοιπόν ὅλα αὐτά, ἀγαπητοί, καί φροντίζοντες πολύ γιά τήν ἰδική μας σωτηρία, ὥς περιφρονήσουμε τήν ἀνώφελη καί βλαβερή ἀπόλαυσι · ὥς ὑποδεχθοῦμε μέ ἀγάπη τήν νηστεία καί κάθε ἄλλη ἀρετή, καί ὥς ἐπιδείξουμε μεγάλη ἀλλαγὴ στήν ζωή μας καί καθημερινῶς ὥς τρέχουμε ἐπειγόντως στήν ἐκτέλεσι ἀγαθῶν ἔργων, γιά νά ἀξιωθοῦμε ἔτσι, ἀφοῦ κατὰ τήν διάρκεια ὅλης τῆς Μεγάλης Τεσσαρακοστῆς ἀσχοληθοῦμε μέ τό πνευματικό ἐμπόριο καί συγκεντρώσουμε μεγάλο πλοῦτο τῆς ἀρετῆς, νά φθάσωμε στήν ἡμέρα τοῦ Κυρίου καί νά προσέλθουμε μέ παρρησία στήν φοβερή καί πνευματική τράπεζα καί νά μετᾶσχουμε στά ἀπόρρητα καί ἀθάνατα ἐκεῖνα δῶρα μέ καθαρή τήν συνείδησι καί νά γεμίσουμε μέ τήν χάρι ἀπ’ αὐτά.

Στήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Πατρός μας διαπιστώνουμε, ὅτι οἱ πιστοὶ χρειάζονται οὐ μόνον αὐστηρότητα, ἀλλά καί ἐνθάρρυνσι. Ἡ προοπτική καί τό νόημα τῆς ἀσκήσεως γι’ αὐτό τό σκοπὸ ἐξήρθησαν.

4)Ο Ἀπόστολος Παῦλος, ὁ μέγας αὐτός ἀγωνιστής τοῦ χριστιανικοῦ στίβου ἔγραψε :

α)Γιά τόν προσωπικό πνευματικό ἀγῶνα μας τά ἐξῆς διδακτικά, τά ὁποῖα ἀσφαλῶς καί ἐμεῖς πρέπει νά τηροῦμε : “ οὐκ οἶδατε ὅτι οἱ ἐν σταδίῳ τρέχοντες πάντες μὲν τρέχουσιν, εἷς δε λαμβάνει τό βραβεῖον ; οὕτω τρέχετε, ἵνα καταλάβητε. πᾶς δέ ὁ ἀγωνιζόμενος πάντα ἐγκρατεύεται, ἐκεῖνοι μὲν οὖν ἵνα φθαρτὸν στέφανον λάβωσιν, ἡμεῖς δέ ἄφθαρτον. ἐγὼ τοίνυν οὕτω τρέχω, ὥς οὐκ ἀδήλως, οὕτω πυκτεύω, ὥς οὐκ ἄερα δέρων, ἀλλ’ ὑπωπιάζω μου τό

σῶμα καὶ δουλαγωγῶ, μήπως ἄλλοις κηρύξας αὐτός ἀδόκιμος γένωμαι” (Α΄ Κορινθίου θ΄, 24-27). Δηλαδή

β) Γιά τὰ ὄπλα τῆς πνευματικῆς στρατείας ὡς καλὸς προπονητὴς προτρέποντας μας νὰ ἐνδυσθoῦμε τίς ἀρετές, τίς ὁποῖες ἀποκαλεῖ πανοπλία τοῦ Θεοῦ γιὰ νὰ πολεμήσουμε κατὰ τοῦ Πονηροῦ : “ Τό λοιπόν, ἀδελφοί μου, ἐνδυναμοῦσθε ἐν Κυρίῳ καὶ ἐν τῷ κράτει τῆς ἰσχύος αὐτοῦ. ἐνδύσασθε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ πρὸς τὸ δύνασθαι ὑμᾶς στῆναι πρὸς τὰς μεθοδεῖας τοῦ διαβόλου. ὅτι οὐκ ἔστιν ἡμῖν ἡ πάλη πρὸς αἷμα καὶ σάρκα, ἀλλὰ πρὸς τὰς ἀρχάς, πρὸς τὰς ἐξουσίας, πρὸς τοὺς κοσμοκράτορας τοῦ σκότους τοῦ αἰῶνος τούτου, πρὸς τὰ πνευματικὰ τῆς πονηρίας ἐν τοῖς ἐπουρανίοις. διὰ τοῦτο ἀναλάβετε τὴν πανοπλίαν τοῦ Θεοῦ, ἵνα δυνηθῆτε ἀντιστῆναι ἐν τῇ ἡμέρᾳ τῇ πονηρᾷ καὶ ἅπαντα κατεργασάμενοι στῆναι. στήτε οὖν περιζωσάμενοι τὴν ὁσφύν ὑμῶν ἐν ἀληθείᾳ, καὶ ἐνδυσάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τὸν θώρακα τῆς δικαιοσύνης, καὶ ὑποδησάμενοι τοὺς πόδας ἐν ἐτοιμασίᾳ τοῦ εὐαγγελίου τῆς εἰρήνης, ἐπὶ πᾶσιν ἀναλαβόντες τὸν θυρεὸν τῆς πίστεως, ἐν ᾧ δυνησέσθε πάντα τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ τὰ πεπυρωμένα σβέσαι· καὶ τὴν περικεφαλαίαν τοῦ σωτηρίου δέξασθε, καὶ τὴν μάχαιραν τοῦ Πνεύματος, ὃ ἐστὶ ῥῆμα Θεοῦ” (Ἐφεσίου στ΄, 10-17).

Δηλαδή : “ Τέλος πάρτε δύναμη ἀπὸ τὸν ἰσχυρό Κύριο. Ντυθεῖτε μέ τὴν πανοπλία πού δίνει ὁ Θεός, γιὰ νὰ μπορέσετε ν’ ἀντιμετωπίσετε τὰ τεχνάσματα τοῦ διαβόλου. Γιατί δὲν ἔχουμε νὰ παλέψουμε νὰ ἀνθρώπους, ἀλλὰ μέ ἀρχές καὶ ἐξουσίες, δηλαδή μέ τοὺς κυρίαρχους τοῦ σκοτεινοῦ τούτου κόσμου, τὰ πονηρὰ πνεύματα πού βρίσκονται ἀνάμεσα στή γῆ καὶ στὸν οὐρανό. Γι’ αὐτό φορέστε τὴν πανοπλία τοῦ Θεοῦ, ὥστε νὰ μπορέσετε νὰ προβάλετε ἀντίσταση, ὅταν ἔρθει ἡ ὥρα τῆς σατανικῆς ἐπίθεσης. Λάβετε κάθε ἀπαραίτητο μέτρο γιὰ νὰ μείνετε ὡς τὸ τέλος σταθεροί στή θέση σας. Σταθεῖτε, λοιπόν, σέ θέση μάχης· ζωστεῖτε τὴν ἀλήθεια σαν ζώνη στή μέση σας· φορέστε σὰν θώρακα τὴν δικαιοσύνη. Γιὰ ὑποδήματα στὰ πόδια σας βάλτε τὴν ἐτοιμότητα νὰ διακηρύξετε τὸ χαρούμενο ἄγγελμα τῆς εἰρήνης.

Ἐκτός ἀπὸ ὅλα αὐτά, κρατᾶτε πάντα τὴν πίστη σὰν ἀσπίδα, πάνω στὴν ὁποία θὰ μπορέσετε νὰ σβήσετε τὰ φλογισμένα βέλη τοῦ πονηροῦ. Ἡ σωτηρία ἅς εἶναι περικεφαλαία σας, καὶ ὁ λόγος τοῦ Θεοῦ ἡ μάχαιρα πού σᾶς δίνει τὸ Πνεῦμα ”.

γ) Χαράσσοντας τὰ πλαίσια τῆς χριστιανικῆς ζωῆς.

“ Ἐνδύσασθε οὖν, ὡς ἐκλεκτοὶ τοῦ Θεοῦ, ἅγιοι καὶ ἡγαπημένοι, σπλάγχνα οἰκτιρμοῦ, χρηστότητα, ταπεινοφροσύνην, πραότητα, μακροθυμίαν, ἀνεχόμενοι ἀλλήλων καὶ χαριζόμενοι ἑαυτοῖς, ἐάν τις πρὸς τινα ἔχη μομφήν· καθὼς καὶ ὁ Κύριος ἐχαρίσατο ὑμῖν, οὕτω καὶ ὑμεῖς· ἐπὶ πᾶσι δὲ τούτοις τὴν ἀγάπην, ἥτις ἐστὶ σύνδεσμος τῆς τελειότητος. καὶ ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ βραβεύετω ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν, εἰς ἣν καὶ ἐκλήθητε ἐν ἐνὶ σώματι· καὶ εὐχάριστοι γίνεσθε. ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ ἐνοικεῖτω ἐν ὑμῖν πλουσίως, ἐν πάσῃ σοφίᾳ διδάσκοντες καὶ νουθετοῦντες ἑαυτοὺς ψαλμοῖς καὶ ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, ἐν χάριτι ᾄδοντες ἐν τῇ καρδίᾳ ὑμῶν τῷ Κυρίῳ. καὶ πᾶν

ὅ,τι ἂν ποιῆτε ἐν λόγῳ ἢ ἐν ἔργῳ, πάντα ἐν ὀνόματι Κυρίου Ἰησοῦ, εὐχαριστοῦντες τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ δι' αὐτοῦ.” (Κολοσσαεῖς γ’ 12-17).

Δηλαδή “ Ὡς ἐκλεκτοί, λοιπόν, τοῦ Θεοῦ, ἀγιασμένοι καὶ ἀγαπημένοι Του ἀποκτῆστε φιλευσπλαχνία, καλοσύνη, ταπεινοφροσύνη, πραότητα, μακροθυμία. Νὰ ἀνέχεστε μέ ὑπομονή ὁ ἓνας τόν ἄλλον, καί νὰ συγχωρεῖτε ὁ ἓνας τόν ἄλλον, κάθε φορά πού δημιουργοῦνται παράπονα ἀνάμεσα σας. Ὅπως ὁ Χριστός σᾶς συγχώρησε τὰ παραπτώματα, ἔτσι νὰ κάνετε κι ἐσεῖς μεταξύ σας. Πάνω ἀπ’ ὅλα, νὰ ἔχετε ἀγάπη, πού εἶναι ὁ σύνδεσμος ὅλων καὶ ὁδηγεῖ στήν τελειότητα. Ἡ εἰρήνη τοῦ Θεοῦ, στήν ὁποία ἔχετε κληθεῖ ὅλοι σάν ἓνα σῶμα, ἅς κατευθύνει τίς καρδιές σας. Γιά ὅλα νὰ εὐγνωμονεῖτε τό Θεό. Ὁ λόγος τοῦ Χριστοῦ, μέ ὅλο τόν πλοῦτο του, ἅς μένει μόνιμα ἀνάμεσά σας. Κι ἔτσι νὰ διδάσκετε καί νὰ συμβουλευέτε ὁ ἓνας τόν ἄλλο μέ σοφία. Νὰ ψάλλετε μέ μ’ εὐγνωμοσύνη στόν Κύριο ἀπ’ τήν καρδιά σας ψαλμούς, ὕμνους κι ᾠδαί πού ἐμπνέει τό Ἅγιο Πνεῦμα. Καθετί πού λέτε ἢ κάνετε ἅς γίνεται στό ὄνομα τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ κι ἔτσι νὰ εὐχαριστεῖτε διά τοῦ Χριστοῦ τό Θεό Πατέρα ”.

Ἀγαπητοί Πατέρες καί Ἀδελφοί.

Γιά τήν ἀσκήσι τῶν λατρευτικῶν, διδακτικῶν καί λοιπῶν ποιμαντικῶν καθηκόντων σας θά τηρήσετε μέ ἀκρίβεια ὅσα μέ τίς παλαιότερες Ἐγκυκλίου μας ἔχουμε ὀρίσει μέ τίς ὑπ’ ἀριθμόν **12/18.2.2001**, **20/20.3.2002**, **26/7.3.2003**, **33/11.2.2004**, **48/8.4.2005** τὰ ὁποῖα ἰσχύουν.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν.

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ὁ Καισαριανῆς, Βύρωνος & Ὑμηττοῦ Δανιήλ.